

Nr identyfikacyjny
 spGE –- 2019/2020
 (numer porządkowy z kodowania)

Nr identyfikacyjny - wyjaśnienie

sp – szkoła podstawowa, symbol przedmiotu (np. GE- geografia), numer porządkowy wyniku z numeru stolika wylosowanego przez ucznia

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY z geografii dla
 uczniów szkół podstawowych
 2019/2020**

TEST ELIMINACJE REJONOWE

- Arkusz liczy 15 stron i zawiera 30 zadań oraz brudnopis.
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój arkusz jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Komisji Konkursowej.
- Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
- Odpowiedzi wpisuj długopisem bądź piórem, kolorem czarnym lub niebieskim.
- Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
- W zadaniach zamkniętych prawidłową odpowiedź zaznacz stawiając znak X na odpowiedniej literze.
- Jeżeli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz znakiem X inną odpowiedź.
- Oceniane będą tylko te odpowiedzi, które umieścisz w miejscu do tego przeznaczonym.
- Obok każdego numeru zadania podana jest maksymalna liczba punktów możliwa do uzyskania za prawidłową odpowiedź.
- Pracuj samodzielnie. Postaraj się udzielić odpowiedzi na wszystkie pytania.
- Nie używaj korektora. Jeśli się pomylisz, przekreśl błędną odpowiedź i wpisz poprawną.
- Nie używaj pomocy (np. kalkulator), jeżeli nie pozwala na to regulamin konkursu.

**Czas
 pracy:
 90 min.**

Powodzenia!

Wypełnia Komisja Konkursowa po zakończeniu sprawdzenia prac

Imię i nazwisko ucznia

Zadanie	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	Razem
Punkty możliwe do uzyskania	5	2	3	3	2	3	3	3	2	3	3	2	2	3	2	
Punkty uzyskane																
Zadanie	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	
Punkty możliwe do uzyskania	2	2	2	2	3	3	1	1	3	3	4	4	2	3	4	80 pkt.
Punkty uzyskane																pkt.

Podpisy członków komisji sprawdzających prace:

1. (imię i nazwisko).....(podpis)
2. (imię i nazwisko).....(podpis)

Zadanie 1 (0 – 5p.)

Uzupełnij tabelę wpisując nazwę państwa oraz stolicę, które zaznaczono na mapie konturowej Europy numerami od 1 do 5.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie
[https://www.dlanauczyciela.pl/zasoby/gimnazjum/geografia/?f:3\[0\]=76&p=2](https://www.dlanauczyciela.pl/zasoby/gimnazjum/geografia/?f:3[0]=76&p=2)

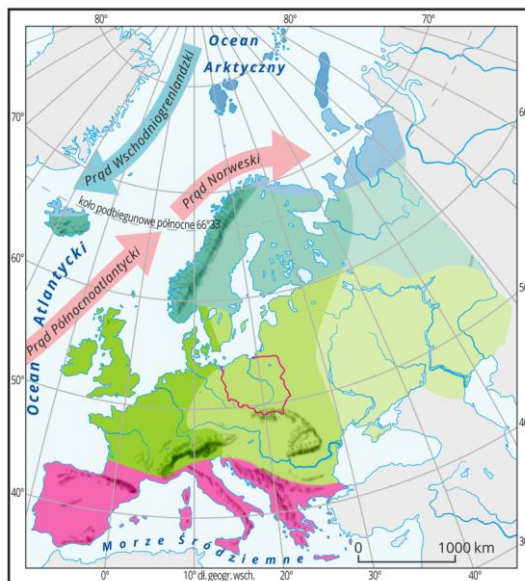
Numer na mapie	Państwo	Stolica
1		
2		
3		
4		
5		

Zadanie 2 (0 – 2p.)

Korzystając z zamieszczonego materiału graficznego (na następnej stronie) oraz własnej wiedzy podaj po dwa przykłady wpływu czynników klimatotwórczych na przebieg temperatur i opadów Norwegii.

Czynnik klimatotwórczy / Element klimatu	Wysokość nad poziomem morza	Ciepły prąd morski
temperatura		
opady		

EUROPA typy klimatu

Źródło: <https://epodreczniki.pl/a/europa-polnocna---panstwa-skandynawskie/D15bS3bJo>

Zadanie 3 (0 – 3p.)

Korzystając z tekstu źródłowego oraz własnej wiedzy wykonaj polecenia:

Islandia, nazywana krainą “łodu i ognia” jest miejscem, w którym skrajne żywioły nieustannie się stykają. Rezultatem takiego stanu rzeczy są ogromne kontrasty krajobrazu oraz surowa przyroda, która intryguje bez względu na porę roku. Wulkany stanowią ważny czynnik, dzięki któremu Islandia wygląda w ten sposób. Być może bardziej niż jakakolwiek inna siła, określają naturę ziemi, tworząc nieskończone pola lawy pokrytej mchem, rozległe równiny czarnego piasku, poszarpane szczyty i ogromne kratery.

Źródło: <https://guidetoiceland.is/pl/islandzka-natura/wulkany-na-islandii>, 6.10.2019r.

- a) Wyjaśnij, uwzględniając wpływ położenia na granicy płyt litosfery, dlaczego na Islandii występuje czynny wulkanizm.

.....

.....

.....

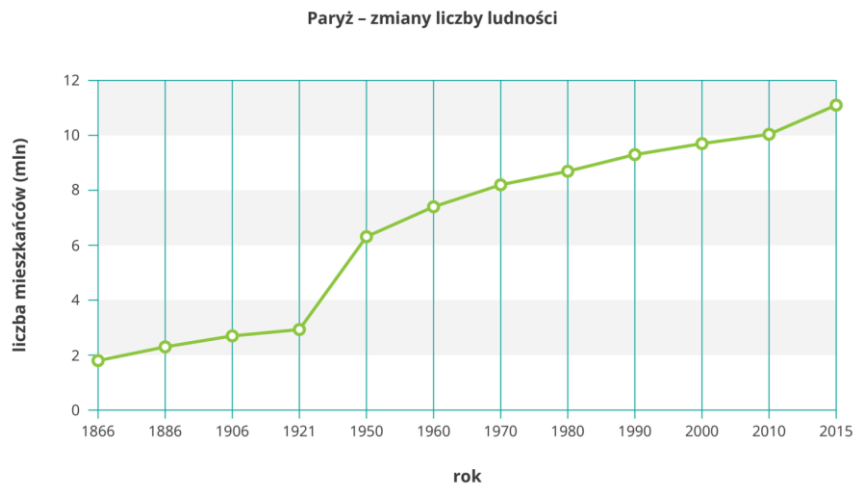
.....

- b) Podaj dwa inne zjawiska geologiczne będące konsekwencją położenia na granicy płyt litosfery występujące na Islandii.

-
-

Zadanie 4 (0 – 3p.)

Wykres przedstawia zmiany liczny ludności Paryża w latach 1866 – 2015.

Źródło: <https://epodreczniki.pl/a/procesy-urbanizacji-w-europie-zachodniej-paryz---swiatowa-metropolia/DNfSOgKSx>

a) Korzystając z wykresu określ tendencję zmian liczby ludności Paryża:

Tendencja

b) Wskaż pozytywne i negatywne konsekwencje społeczno – gospodarcze życia w wielkim mieście:

Konsekwencja pozytywna

.....

Konsekwencja negatywna

.....

c) Wskaż jedną konsekwencję dla środowiska przyrodniczego wynikającą z dużego nagromadzenia ludności w Paryżu.

.....

.....

Zadanie 5 (0 – 2p.)

Do wymienionych nazw miast dopasuj odpowiednie nazwy obiektów turystycznych Europy.

1. Ateny

a) Casa Mila

2. Rzym

b) Big Ben

3. Barcelona

c) Forum Romanum

4. Paryż

d) Akropol

e) Luwr

1.....

2.....

3.....

4.....

Zadanie 6 (0 – 3p.)

Tabela przedstawia zmiany liczby ludności, średniej wieku oraz dzietności Ukrainy w latach 2016 – 2019.

Rok	Liczba ludności	Średnia wieku	Współczynnik dzietności
2019	44 288 000	41,4	1,57
2018	44 536 000	41,3	1,55
2017	44 776 000	41,2	1,54
2016	45 004 645	41,1	1,52

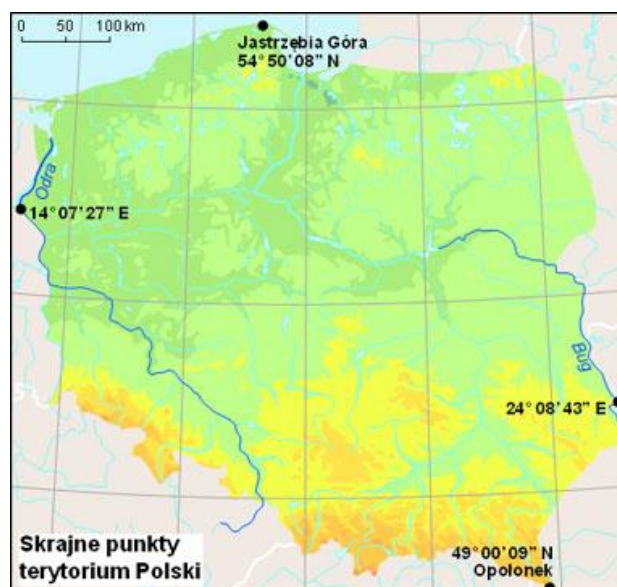
Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://www.populationof.net/pl/ukraine/>, 6. 10.2019r.

Podaj trzy przyczyny zmniejszania się liczby ludności Ukrainy:

-
-
-

Zadanie 7 (0 – 3p.)

Rysunek przedstawia skrajne punkty terytorium Polski.

Źródło: http://www.wiking.edu.pl/show_image.php?type=image&f=geografia/images/przyladki_polska.jpg, 6.10.2019r.

a) Oblicz rozciągłość południkową Polski w stopniach oraz w kilometrach.

Uwaga 1° – 111,1 km, natomiast 1' – 1852m.

Obliczenia:

Odpowiedź:

rozciągłość w stopniach

rozciągłość w kilometrach

b) Wskaż dwie matematyczne konsekwencje rozciągłości południkowej Polski:

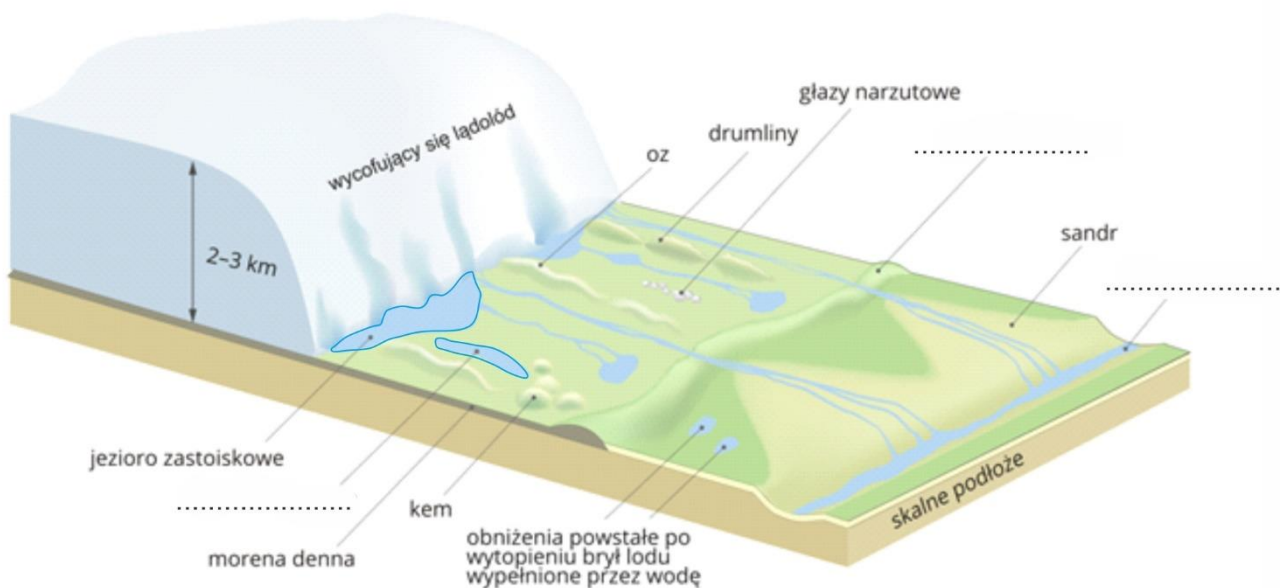
-
-

Zadanie 8 (0 – 3p.)

Rysunek przedstawia lądolód oraz podstawowe formy terenu będące pozostałością po jego działalności.

W miejsca wykropkowane wpisz nazwy form polodowcowych wybierając je z ramki.

morena czołowa, pradolina, jezioro rynnowe, muton

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://epodreczniki.pl/a/wplyw-zlodowacen-na-rzezbepolski/D16rvISjX>, 6. 10.2019r.

Zadanie 9 (0 – 2 p.)

Oceń prawdziwość każdego zdania. Przy zdaniu prawdziwym zaznacz literę - P, przy zdaniu fałszywym - F.

Przykładem gór zrębowych w Polsce są Karpaty. Te drugie w Europie pod względem powierzchni góry zostały wypiętrzone w orogenezie hercyńskiej.	P	F
Wysokogórska rzeźba Tatr charakteryzuje się występowaniem takich form terenu jak turnie, granie, żleby oraz stożki piargowe.	P	F
W skład Beskidów wchodzi m.in. Gorce, których najwyższym szczytem jest Turbacz.	P	F
Najwyższym pasmem górskim Sudetów mającym kształt podłużnego wału o stromych stokach są Karkonosze z najwyższym szczytem Śnieżką (1602 m n.p.m.)	P	F

Zadanie 10 (0 – 3p.)

Na podstawie opisów rozpoznaj masy powietrza napływające nad obszar Polski, wybierając z podanych

powietrze polarne kontynentalne, powietrze polarne morskie, powietrze arktyczne, powietrze zwrotnikowe kontynentalne

Cechy pogody wywołane oddziaływaniem masy powietrza	Masa powietrza
<i>Masy powietrza są ciepłe i wilgotne. Powodują wzrost temperatury powietrza i burze.</i>	<i>powietrze zwrotnikowe morskie</i>
Powietrze to napływa do Polski najczęściej wiosną. Powoduje wówczas przymrozki i majowe ochłodzenia. Zimą przynosi silne mrozy i obfite opady śniegu.	
Te masy powietrza najczęściej napływają do Polski. W zimie przynoszą ocieplenie, opady deszczu ze śniegiem oraz odwilż. Latem natomiast powodują ochłodzenie, wzrost zachmurzenia i opady.	
Powietrze to jest gorące, suche z dużym zapyleniem. Powoduje słoneczną pogodę, w okresie jesiennym odpowiada za „polską złotą jesień”.	

Zadanie 11 (0 – 2p.)

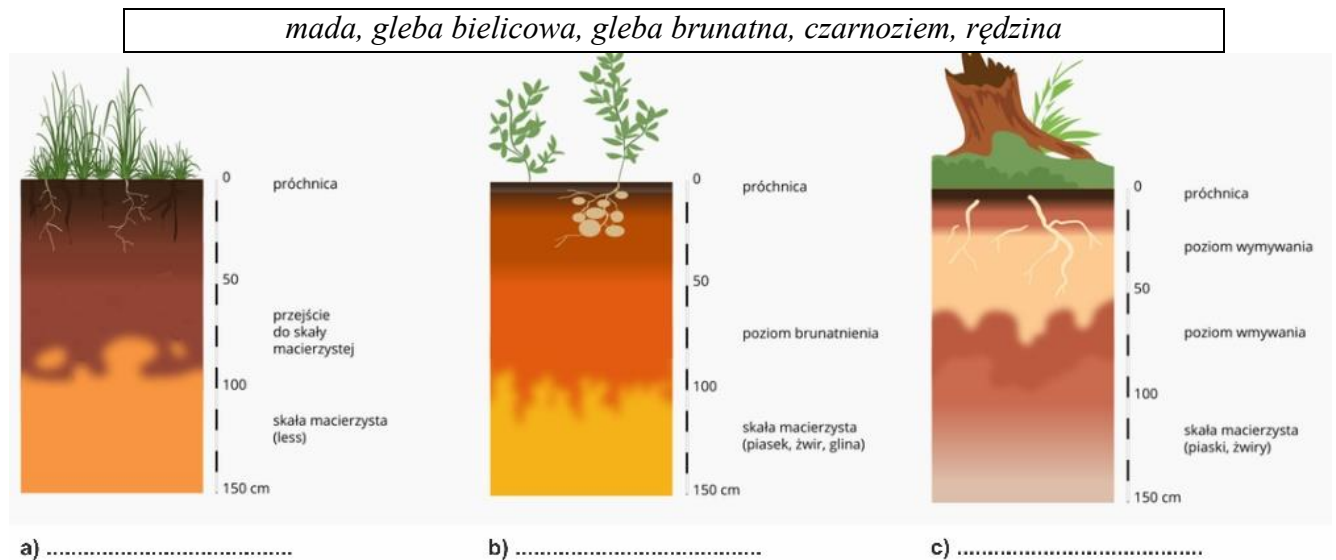
Oblicz współczynnik przyrostu naturalnego w Polsce, wiedząc, że w 2018 roku urodziło się 388, 2 tys. osób, a zmarło 414, 2 tys. osób. W tym samym roku liczba ludności wg stanu na 31 grudnia 2018r. wynosiła 38 411 tys.

Obliczenia:

Odpowiedź:

Zadanie 12 (0 – 3p.)

Rysunki przedstawiają profile gleb występujących w Polsce. Rozpoznaj gleby, wybierając z podanych w ramce.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://epodreczniki.pl/a/zroznicowanie-gleb-i-roslinnosci-na-obszarze-polski/DSM0RxDNIH>, 8.10.2019r.

Zadanie 13 (0 – 2)

Ważną rolę w kształtowaniu przyrostu naturalnego odgrywa polityka państwa. W ostatnich latach w Polsce podejmuje się działania mające na celu zwiększenie przywilejów rodzin z dziećmi. Główny Urząd Statystyczny podaje, że liczba ludności Polski w czerwcu 2019 r. zmniejszyła się do 38 386 tys. osób czyli nastąpił spadek w porównaniu z rokiem 2018 o 25,2 tys. osób.

Podaj dwa sposoby (inne niż ekonomiczne) zwiększenia przyrostu naturalnego w Polsce.

-
-

Zadanie 14 (0 – 3p.)

W tabeli przedstawiono pozytywne i negatywne skutki migracji zagranicznych w Polsce. Literą P - oznacz pozytywne skutki migracji natomiast literą N – negatywne.

Wypełnianie przez imigrantów luk na rynku pracy, np. w budownictwie.	P	N
Państwo finansuje wykształcenie specjalistów, którzy emigrują do pracy za granicą.	P	N
Występowanie zjawiska „eurosieroctwa”	P	N
Podniesienie kwalifikacji zawodowych oraz umiejętności językowych.	P	N
Poprawa sytuacji materialnej emigrantów.	P	N
Napływ dużej ilości pracowników podejmujących się prac, których nie chce wykonywać miejscowa ludność.	P	N

Zadanie 15 (0 – 2p.)

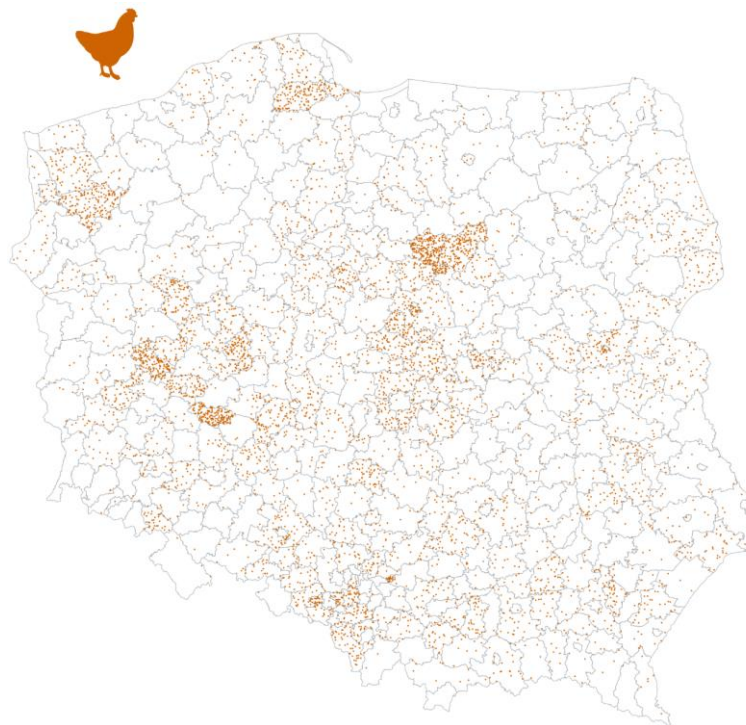
W 2017 roku powierzchnia zasiewów zbóż w Polsce wyniosła 7602 tys. ha, plony natomiast 42 dt/ha. Oblicz wielkość zbiorów zbóż w 2017r.

Obliczenia:

Odpowiedź: ton.

Zadanie 16 (0 – 2)

Mapa przedstawia rozmieszczenie ferm kurzych w Polsce, która jest liderem w produkcji drobiu w Unii Europejskiej.

Źródło: <http://akademiaap.com/mapa-ferm-drobiu/>, 9.10.2019r.

a) Podaj prawidłowość dotyczącą rozmieszczenia ferm kurzych w Polsce.

-

b) Podaj dwa czynniki, które wpływają na wielkość produkcji drobiu w Polsce.

-

-

Zadanie 17 (0 – 2p.)

W tekście **skreśl błędne** wyrażenia tak, aby zdania były prawdziwe

Z restrukturyzacją wiążą się *wzrost zatrudnienia / redukcja zatrudnienia* oraz przekształcenia jego struktury, polegające na *zmniejszeniu / wzroście* udziału osób obsługujących bezpośrednio proces produkcji. Nastąpił wzrost zapotrzebowania na *pracowników naukowo-badawczych / pracowników produkcji*. Restrukturyzacja wymaga *obniżenia / podniesienia* kosztów, głównie inwestycyjnych. W Polsce, proces ten został zainicjowany przemianami polityczno-gospodarczymi przełomu lat *70. i 80. XX w. / 80. i 90. XX w.*

Zadanie 18 (0 – 2p.)

Do nazw elektrowni w Polsce dopasuj surowiec/zasób, który jest w nich wykorzystywany.

1. Jaworzno	a) energia wiatru
2. Bogatynia	b) węgiel kamienny
3. Żydowo	c) węgiel brunatny
4. Darłowo	d) woda

1.....

2.....

3.....

4.....

Zadanie 19 (0 – 2p.)

Duży udział w degradacji środowiska przyrodniczego w Polsce ma przemysł, zwłaszcza wydobywczy, hutniczy i energetyczny. Wyjaśnij, podając dwa argumenty, dlaczego należy ograniczyć wydobycie i spalanie węgla kamiennego i brunatnego w Polsce.

-
-

Zadanie 20 (0 – 3p.)

Flota handlowa największych polskich armatorów pływa pod tanimi, lub - jak stwierdzają prawnicy - wygodnymi banderami.

Polska Żegluga Morska (PŻM) - największy polski armator - całą swoją flotę (59 statków) ma zarejestrowaną w kilku krajach. Wszystkie cztery promy PŻM pływające w ramach Unity Line mają na burcie banderę Bahamów i port macierzysty Nassau. Podobnie - 30 masowców.

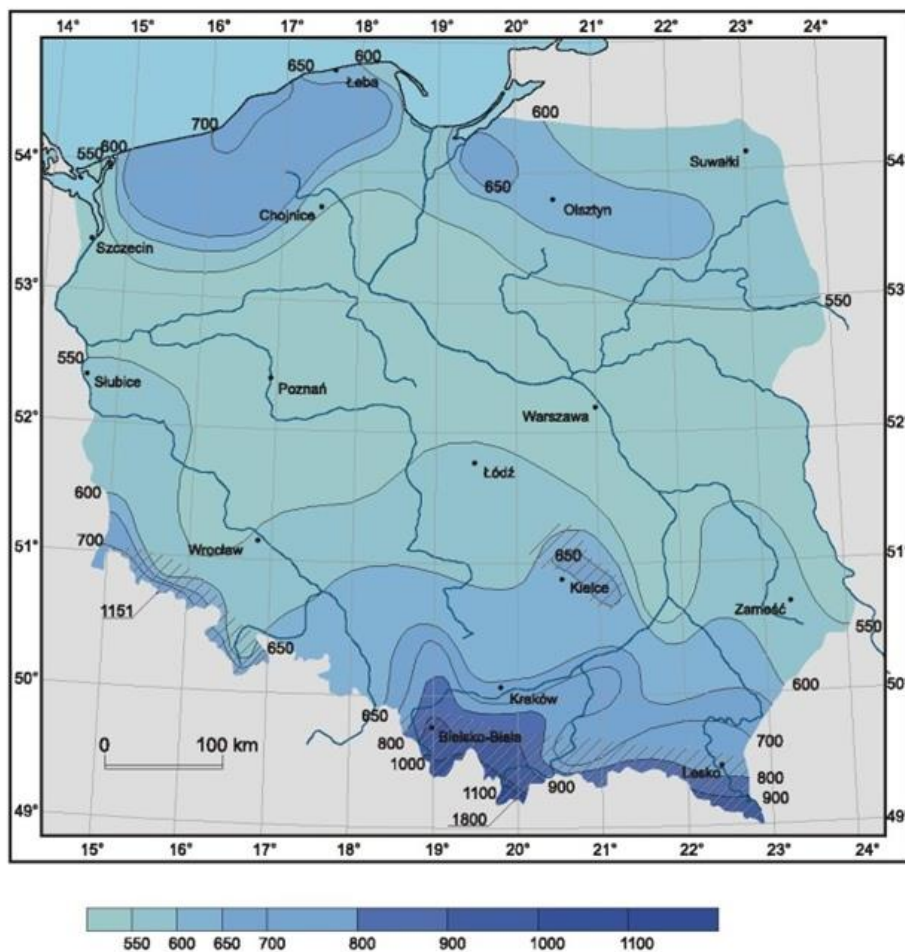
Źródło: <http://wyborcza.biz/biznes/1,149543,20727082,bahamas-leaks-polskie-statki-pod-rajska-bandera.html?disableRedirects=true>, 9.10.2019r.

Podaj trzy czynniki, które wpływają na rejestrację polskich statków w krajach taniej bandery:

-
-
-

Zadanie 21 (0 – 3p.)

Mapa przedstawia średnie roczne sumy opadów w [mm] na obszarze Polski w latach 1971-2000.

Źródło: <http://klimada.mos.gov.pl/zmiany-klimatu-w-polsce/tendencje-zmian-klimatu/>, 10.10.2019r.

a) Uszereguj miejscowości, których nazwy podano wg malejącej wartości średniej sumy opadów.

Kraków, Poznań, Bielsko – Biała, Łódź

..... → → →
 największe najmniejsze

b) Ustal, w której z wymienionych miejscowości występuje zjawisko cienia opadowego.

Miejscowość:

c) Wyjaśnij, podając jeden argument, jaki wpływ na działalność rolniczą ma zjawisko występowania cienia opadowego.

.....
.....

Zadanie 22 (0 – 1p.)

Zaznacz zestaw, w którym wymieniono obiekty wpisane na Listę światowego dziedzictwa UNESCO znajdujące się w województwie dolnośląskim:

- a) Królewskie Kopalnie soli w Wieliczce i Bochni, Kalwaria Zebrzydowska
- b) drewniane kościoły: Binarowa, Blizne, Dębno, Lipnica Murowana
- c) Kościoły Pokoju w Jaworze i Świdnicy, Hala Stulecia
- d) drewniane cerkwie: Smolnik, Chotyniec, Radruż, Owczary

Zadania z literatury

Zadanie 23 (0 - 1p.)

Wyjaśnij, na czym polegają tzw. usługi kulturalne krajobrazu.

.....
.....
.....

Zadanie 24 (0 – 3p.)

Badacze krajobrazu zwracają uwagę na kilka głównych tendencji w przemianach przestrzennych w Polsce. Wymień trzy przykłady głównych przemian krajobrazu w Polsce.

-
-
-

Zadanie 25 (0 – 3p.)

Do przestrzeni miejskiej wprowadzono tzw. zieloną infrastrukturę. Podkreśl te określenia, które odnoszą się do tzw. zielonej infrastruktury krajobrazu.

*zielone dachy, betonowe elewacje budynków, zielone torowiska,
bariery akustyczne, parki linowe*

Zadanie 26 (0 – 4p.)

Oceń prawdziwość każdego zdania. Przy zdaniu prawdziwym zaznacz literę - P, przy zdaniu fałszywym - F.

Według szacunków ONZ w 2018 roku na świecie było 7,6 mld ludzi.	P	F
Najwięcej ludzi zamieszkuje Azję (4,5 mld), Afrykę (1,3 mld) i Europę (0,7 mld).	P	F
Rozmieszczenie ludności jest nierównomierne, szacuje się, że około 80% populacji zamieszkuje tereny położone w odległości 400 km od wybrzeży.	P	F
Im wyższy stopień rozwoju cywilizacyjnego i ekonomicznego, tym zaznacza się wydłużanie życia i spadek liczny urodzeń.	P	F

Zadanie 27 (0 – 4p.)

Do opisów urbanizacji dopisz jej rodzaj wybierając z ramki.

<i>urbanizacja przestrzenna, urbanizacja społeczno – kulturalna, urbanizacja demograficzna, urbanizacja ekonomiczna</i>

Opis urbanizacji	Płaszczyzna urbanizacji
Wzrost odsetka ludności zamieszkałej w miastach.	
Wzrost odsetka ludności pracującej w zawodach pozarolniczych.	
Przejmowanie miejskiego stylu życia oraz zanikanie tradycji i obyczajów na terenach wiejskich.	
Systematyczna ekspansja zabudowy mieszkaniowej oraz infrastruktury, np. transportowej.	

Zadanie 28 (0 – 2p.)

Zakreśl poprawne stwierdzenia, które określają proces depopulacji.

- a) depopulacja w największym stopniu wynika z napływu ludności, szczególnie mężczyzn
- b) depopulacja w największym stopniu wynika z odpływu ludności, szczególnie kobiet
- c) depopulacja przyczynia się do obniżenia stopy urodzeń
- d) depopulacja przyczynia się do wzrostu atrakcyjności miejsc zamieszkania i poprawę warunków życia

Zadanie 29 (0 – 3p.)

Podaj trzy argumenty przeciwko budowie przekopu przez Mierzeję Wiślaną.

-
-
-

Zadanie 30 (0 – 4p.)

W urozmaiconej powierzchni Mierzei Wiślanej wyróżnia ciągi wydm. Do rodzaju wydmy dopasuj opis.

- 1. Żółte
 - 2. Brunatne
 - 3. Białe
 - 4. Szare
-
- a) Częściowo tylko ustabilizowane przez roślinność, przez co zachodzą na nich aktywne procesy eoliczne.
 - b) Pozostałości wałów brzegowych cofającego się morza.
 - c) Młode i najbardziej okazałe, np. Wielbłądzi Garb 42,5 m n.p.m.
 - d) Ciągną się wzdłuż plaż i podlegają naturalnym przekształceniom.
 - e) Ruchome wydmy, przemieszczające się pod wpływem wiatru z największą Wydumą Łącką.

1.....

2.....

3.....

4.....

Brudnopis